

Чекалін В.В.

студент,

Науковий керівник: Тхор Н.М.

кандидат філологічних наук, доцент,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ПОЛЯ «ПРИРОДОЗНАВСТВО» У РОМАНІ К. РАЙХ «У ПОНЕДІЛОК ТРАУР»

Коли ми говоримо про системність організації термінів, ми перш за все маємо на увазі її екстралінгвальну природу, що забезпечується зв'язком терміна із системою понять. Говорячи про зв'язок термінів у терміносистемі, Ю. Главацька зазначає: «Терміни, порівняно з лексичними одиницями загальнолітературної мови, більш системні, оскільки терміносистеми мають вищий ступінь організації, яка забезпечується її свідомим формуванням. Системність термінів виявляється на рівні уніфікованості морфологічних і лексико-синтаксичних моделей структурної організації даної термінології. Терміни у межах терміносистеми можуть об'єднуватися на основі спільності структури і семантики у термінологічні групи. Саме це й слугує підґрунтям їхнього поєднання у термінологічні поля»[2, с. 17].

Отже, аналізуючи слова Ю. Главацької, можна прийти до висновку, що поняття «термінологічного поля» входить в область понять «терміносистеми». Але варто зазначити, що терміносистема – це сукупність елементів термінології та взаємозв'язків між ними, а термінологічне поле створює умови для формування функціонування цих систем.

Ми проаналізували функціонування термінологічного поля «природознавство» у романі К. Райх «У понеділок траур» [3].

Для проведення детального тематичного аналізу термінологічного поля «природознавство» у романі необхідно дане поле розділити на три мікрополя, а саме: «антропологія», «хімія», «фізика».

Термінологічне мікрополе «антропологія» включає в себе 30 термінів, які наведені у таблиці 1.

Згідно з отриманими даними, серед 30 термінів термінологічного мікрополя «антропологія»: іменники – 23 терміни (77%), прикметники – 7 термінів (23%).

Термінологічне мікрополе «хімія» включає в себе 20 термінів, які наведені у таблиці 2.

Згідно з отриманими даними, серед 20 термінів термінологічного мікрополя «хімія»: іменники – 19 термінів (95%), прикметники – 1 термін (5%).

Термінологічне мікрополе «фізика» включає в себе 10 термінів, які наведені у таблиці 3.

Таблиця 1

Термінологічне мікрополе «антропологія»	
Іменник	Прикметник
Adipocere, autopsy, bone, burial, clavicle, conjunctiva, cornea, cuticle, cyanosis, decomposition, dermis, dentition, dismemberment, earlobe, femora, fiber, furrow, ilium, ischium, sclera, skull, symphysis, putrefaction.	Cranio-facial, cytoplasmic, distal, epithelial, gastric, supraorbital, vascular.

Джерело: розроблено авторами

Таблиця 2

Термінологічне мікрополе «хімія»	
Іменник	Прикметник
Aluminium, aspirine, benzene, calcium, carbon, cholesterol, chromatography, combustion, cyanide, ephedrine, fluoride, graphite, ionization, monoxide, neosporine, phosphorus, polyurethane, pseudo-methamphetamine, strontium.	Metabolic

Джерело: розроблено авторами

Таблиця 3

Термінологічне мікрополе «фізика»		
Іменник	Прикметник	Дієслово
Diffusion, disequilibrium, equilibrium, luminescence, matrix, radioactivity, spectrometry.	Thermonuclear, ultraviolet.	To fluorescence.

Джерело: розроблено авторами

Згідно з вищенаведеними даними, серед 10 термінів термінологічного мікрополя «фізика»: іменники – 7 термінів (70%), прикметники – 2 терміни (20%), дієслова – 1 термін (10%).

Згідно зі структурною класифікацією термінів за І. В. Арнольд [1], терміни можуть бути простими кореневими, похідними (афіксальними), складними, складнопохідними.

Структурний аналіз термінологічного мікрополя «антропологія» видно на нижченаведеній таблиці.

Таблиця 4

Вид терміна	Терміни даного виду	Відсоток
Прості кореневі	Autopsy, bone, clavicle, conjunctiva, cornea, cuticle, cyanosis, dermis, distal, femora, fiber, furrow, gastric, ilium, ischium, sclera, skull, symphysis, vascular.	63%
Похідні	Burial, decomposition, dentition, dismemberment, epithelial, putrefaction.	20%
Складні	Adipocere, earlobe	7%
Складнопохідні	Cranio-facial, cytoplasmic, supraorbital.	10%

Джерело: розроблено авторами

Структурний аналіз термінологічного мікрополя «хімія» показано на нижченаведеній таблиці.

Таблиця 5

Вид терміна	Терміни даного виду	Відсоток
Прості кореневі	Alluminium, aspirine, benzene, calcium, carbon, cyanide, graphite, phosphorus, strontium.	45%
Похідні	Cholesterol, combustion, fluoride, ionization, metabolic.	25%
Складні	Chromatography, methamphetamine, monoxide, neosporine, polyurethane, pseudo-ephedrine.	30%
Складнопохідні		

Джерело: розроблено авторами

Структурний аналіз термінологічного мікрополя «фізика» показано на нижченаведеній таблиці.

Таблиця 6

Вид терміна	Терміни даного виду	Відсоток
Прості кореневі	Matrix.	10%
Похідні	Diffusion, fluorescence, luminescence.	30%
Складні	Equilibrium, spectrometry, ultraviolet.	30%
Складнопохідні	Disequilibrium, radioactivity, thermonuclear.	30%

Джерело: розроблено авторами

Підсумовуючи, варто зазначити, що найбільшим мікрополем термінологічного поля «природознавство» у романі є мікрополе «антропологія», яке складає 30 термінів. Це можна пояснити тим, що головна героїня роману – антрополог і більшість термінів, які входять до її професійної терміносистеми складають поняття, які безпосередньо стосуються антропології. Слід також звернути увагу на те, що 77% термінів даного термінологічного мікрополя – іменники, які позначають або частину тіла людини (clavicle, dentition, skull, earlobe), або процеси, які безпосередньо відбуваються у людському організмі після смерті (putrefaction, decomposition, dismemberment).

Список використаних джерел:

1. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике: учебное пособие / И. В. Арнольд. – М.: Высшая школа, 1991. – 140 с.
2. Головацька Ю. Термінологічне поле vs терміносистема: принципи наповнення та структуризації термінологічного поля в мові / Ю. Головацька // Науковий вісник Херсонського державного університету Серія «Лінгвістика». – Херсон: Вид-во ХДУ, 2014. – № 21. – С. 15–18.
3. Kathy Reichs. Monday Mourning / Reichs Kathy. – London: Arrow Books, 2005. – 445 p.